

**УДК 336.221:004.8**

**Новосад Юрій,**  
студент факультету економіки та управління  
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,  
Волинський національний університет імені Лесі Українки,  
м. Луцьк, Україна  
[novosad.yurii2022@vnu.edu.ua](mailto:novosad.yurii2022@vnu.edu.ua)

**Науковий керівник: Цимбалюк Ірина,**  
д.е.н., професор,  
професор кафедри менеджменту,  
Волинський національний університет імені Лесі Українки  
[tsymbaliuk.iren@vnu.edu.ua](mailto:tsymbaliuk.iren@vnu.edu.ua)

## **ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ТА СТІЙКІСТЬ РОЗВИТКУ ІТ-ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВІЙНИ**

24 лютого 2022 року росія розпочала повномасштабне вторгнення на наші землі. Ця війна показує, наскільки сильно змінились способи ведення бойових дій в сучасному світі. Хакери, безпілотники, фінансування ЗСУ за допомогою криптовалюти, війна в інформаційному просторі – все це кардинально трансформувало протистояння держав.

Російське вторгнення в Україну суттєво підірвало стабільність країни та призвело до численних економічних проблем. Рівень безробіття в Україні сягнув 35%, що є надзвичайно високим показником. Прогнозується, що кількість безробітних в Україні зросте до близько 2,6 мільйонів осіб [1-2]. Велика частина населення змушена шукати нові можливості для заробітку та виживання.

Тим не менше, однією зі сфер, яка виявила високу стійкість і навіть позитивну динаміку, є ІТ-галузь. За перші вісім місяців 2022 року експорт ІТ-послуг виріс на 16% порівняно з попереднім

роком [1]. За цей період майже половина доходів від експорту послуг дала саме ІТ-галузь.

Оподаткування є важливою частиною будь-якої діяльності, і ІТ-сектор не є винятком. В Україні існує кілька основних способів оподаткування ІТ-компаній, які включають у себе оподаткування прибутку, податок на доходи фізичних осіб і спеціальний режим оподаткування для ІТ-фахівців.

Серед основних особливостей оподаткування ІТ-сектору в Україні можна виділити наступні [3; 4; 6]:

**1. Оподаткування прибутку компаній:** Україна застосовує податок на прибуток компаній зі ставкою 18%. Ця ставка є конкурентоспроможною у порівнянні з багатьма іншими країнами, що приваблює інвесторів.

**2. Податок на доходи фізичних осіб (ФОП):** ІТ-фахівці-ФОПи можуть користуватися спеціальною групою єдиного податку зі зниженою ставкою, яка становить 2%. Низька ставка податку зменшує вартість їхніх послуг і робить ІТ-сектор більш привабливим для інвесторів.

**3. Дія Сіті:** З 1 січня 2022 року, ІТ-компанії мають можливість стати резидентами Дія Сіті, що передбачає спрощену модель оподаткування. Резиденти Дія Сіті отримують певні податкові пільги, включаючи знижку на податок на прибуток та знижку на ПДФО для інвестицій в українські стартапи.

**4. Особливості оподаткування фізичних осіб:** У разі, якщо ІТ-фахівець отримує понад €240,000 на рік, він платитиме 18% податку на дохід. Резиденти можуть обирати між податком на виведений капітал і податком на прибуток.

Щодо оподаткування ІТ-галузі, важливо відзначити введення в 2022 році нового податкового режиму для цього сектору – «Дія Сіті». Цей режим спрощує оподаткування та надає певні пільги компаніям-резидентам.

**Дія Сіті** – це спеціальний податковий режим для ІТ-компаній, які відповідають певним критеріям. Резиденти Дія Сіті мають кілька переваг, включаючи можливість сплачувати податок на виведений

капітал, менший розмір податків й податкові знижки на інвестиції в українські стартапи.

Спеціальний режим оподаткування податком на доходи фізичних осіб найманих працівників та спеціалістів, які є резидентами Дія Сіті, передбачає ставку 5%. При цьому внески на соціальне страхування сплачуються не менше мінімального розміру, передбаченого законодавством, але не більше 22% від суми доходу [5].

Важливо відзначити, що Дія Сіті дає компаніям можливість вибирати між сплатою податку на виведений капітал за ставкою 9% і податку на прибуток за ставкою 18%. Також, компанії-резиденти можуть співпрацювати з ФОП до 2024 року, після чого вони повинні перейти на ГП-контракти або трудові контракти.

Однак у 2023 році ІТ-індустрія також зіткнулася з неприємними сюрпризами. Закінчився термін дії пільги по операціям з програмною продукцією, які звільнялися від оподаткування ПДВ. Ця зміна призвела до того, що підприємці, які постачають програмну продукцію, повинні реєструватися як платники ПДВ, що може позначитися на вартості послуг ІТ-фахівців. Велика частина витрат на створення ІТ-продуктів пов'язана з вартістю послуг ІТ-спеціалістів, і ця зміна призвела до збільшення вартості послуг [4].

Отже, український ІТ-сектор, незважаючи на важкі обставини, продовжує розвиватися та збільшувати свій внесок у економіку країни. Сприятливі умови оподаткування та адаптивність галузі дозволяють їй протистояти складним викликам. Спеціальний податковий режим «Дія Сіті» надає ІТ-компаніям додаткові можливості для розвитку та приваблення інвестицій.

Водночас зміни в оподаткуванні, зокрема стосовно ПДВ на програмну продукцію, представляють нові виклики для галузі. Зміни в податковому законодавстві можуть вплинути на конкурентоспроможність українських ІТ-компаній на світовому ринку [7].

Розвиток ІТ-сектору в Україні буде залежати від здатності компаній адаптуватися до нових умов та знаходити шляхи для підтримки свого конкурентного позиціонування на світовому ринку.

Для збереження та зміцнення позицій українського ІТ-сектору важливо постійно вдосконалювати умови оподаткування та надавати підтримку компаніям у цій галузі [8; 9]. Уряд та бізнес повинні спільно працювати над забезпеченням стійкості та процвітання ІТ-сектору в умовах війни та економічних труднощів.

### **Список використаних джерел:**

1. Смірнов І. ІТ-галузь під час війни: Дія.City, оподаткування, ФОП, робота за кордоном. *Юрліга*, 14 листопада 2022. URL: [https://jurliga.ligazakon.net/ru/analytics/215365\\_t-galuz-pd-chas-vyni-dyacity-opodatkovannya-fop-robota-za-kordonom](https://jurliga.ligazakon.net/ru/analytics/215365_t-galuz-pd-chas-vyni-dyacity-opodatkovannya-fop-robota-za-kordonom)
2. Tsymbaliuk I. Assessment of business risks under conditions of war. *Rebuild Ukraine: справа всього цивілізованого світу: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції* (Луцьк, 15 березня 2023 р.). / За заг. ред. Н. В. Павліхи. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. С. 70-73.
3. Січ О. Податкова реформа ІТ-сектору – 2022: пропозиції Дія Сіті. *Головбух*, 2022. №1. URL: <https://egolovbuh.expertus.com.ua/946311>
4. Куріленко Н. Які податкові зміни очікувати ІТ-бізнесу з початку 2023 року. *Ligazakon*, 28 січня 2023. URL: [https://buh.ligazakon.net/aktualno/13126\\_yak-podatkov-zmni-ochkuvati-t-bznesu--z-pochatku-2023-roku](https://buh.ligazakon.net/aktualno/13126_yak-podatkov-zmni-ochkuvati-t-bznesu--z-pochatku-2023-roku)
5. Кульбачний О. В Україні запустили спецрежим «Дія.City». ІТ-компанії отримують нові умови оподаткування та взаємодії із державою. *Forbes.Ua*, 8 лютого 2022. URL: <https://forbes.ua/news/v-ukraini-zapustili-spetsrezhim-diyacity-it-kompaniyam-obitsyayut-novi-umovi-opodatkovannya-ta-vzaemodii-iz-derzhavoyu-08022022-3563>
6. Бурда В. Програмний стрибок. Як ІТ-сектор став одним із драйверів української економіки. *Наши Кіїв*, 2023. URL: <https://nashkiev.ua/technology/programnii-stribok-yak-it-sektor-stav-odnim-iz-draiveriv-ukrainskoi-ekonomiki>
7. Цимбалюк І. Фіскальний простір інклюзивного розвитку регіону в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика [Текст] : монографія / Ірина Олександрівна Цимбалюк. – Луцьк : Вежа-Друк, 2022.
8. Лугова М., Цимбалюк І., Павліха Н. Інвестиційна діяльність регіону в умовах європейської інтеграції: ретроспективний аналіз та напрями активізації [Текст] : монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 242с. ISBN 978-966-940-434-3
9. Павліха Н.В. Стратегічне управління в умовах змін у воєнний та повоєнний періоди. *Економічні та правові аспекти фінансової системи України в умовах воєнного стану: Тези доповідей*. Луцьк 2023. С.44-47.